

Her sidder hver femte elev i elevrådet

Det er ikke kun få, som involverer sig i råd og udvalg på **Odder Gymnasium**. Skolen har en lang tradition for at give eleverne indflydelse på alt fra visioner for skolen til temaet til næste arrangement i musikcafeen. Det giver energi, siger to medlemmer af det 104 mand store elevråd. Eleverne lever op til ansvaret, lyder det fra ledelsen, som vil værne om engagementet.

Af **Henrik Stanek**

Hver fredag spiser elevrådets bestyrelse frokost med ledelsen på Odder Gymnasium. Det giver de seks elever mulighed for at luften deres ideer og tanker om, hvad der kan styrke fællesskabet blandt skolens 535 elever. Og de oplever, at ledelsen er lydhør.

"Mange af vores ideer bliver til noget, fordi ledelsen støtter os og giver feedback," siger Mathilde Sinding Leth-Nissen fra elevrådets bestyrelse om rektor Anne Bisgaard Vase og pædagogisk leder Eldin Basic.

Mathilde Sinding går i 2n og er tovholder for den klimaklub, hun har været med i siden 1. g. For nylig arrangerede klubben tøjbyttedag for skolens elever.

"Da vi præsenterede tanken om en klimaklub, sagde Anne, at det var en god ide, og

at skolen ville betale for kaffen i de to dage, vi samlede tøj ind. Hun viste stor interesse og spurgte til, hvordan det gik med at arrangere byttedagen," fortæller Mathilde Sinding.

"Ledelsen vil vildt gerne hjælpe os og siger for eksempel, hvilke lærere vi kan gå til, når vi skal have et arrangement op at stå," supplerer Louise Ellegaard Haahr fra 3i. Hun er en af elevrådets to forpersoner.

De to elever er både med i formelle og frivillige udvalg. Ud over at sidde i elevrådets bestyrelse er Mathilde Sinding med i skolebestyrelsen, og hun har plads i skolens klimaråd sammen med tre andre elever. Klimarådet har stået for en dag, hvor eleverne udelukkende blev undervist i klima, og rådet har været med til at sikre det østjyske gymnasium Grønt Flag.

"Vi har solceller på taget, ladestandere til elbiler og nu en klimaklub. Vi arrangerer også cykeldage med præmie til den klasse, som cykler længst for at komme i skole," opremser Mathilde Sinding.

Både Mathilde Sinding og Louise Haahr er med i en gruppe, som arbejder med visioner for skolen. Ledelsen, lærere og skolebestyrelsen er også repræsenteret.

"Vi inddrager både lærernes synspunkter og elevernes drømme for skolen. Det kan være om bæredygtighed, teknologi, didaktik, faglighed, og hvordan vi gør fællesskabet endnu stærkere, så skolen bliver det gymnasium, andre foretrækker. Det får vi ikke selv glæde af, men det er spændende at være med til, fordi vi bliver taget seriøst," siger Louise Haahr.

Eleverne har en anden indsigt end lærerne, betoner Mathilde Sinding.

En gang om ugen spiser elevrådets bestyrelse frokost med skolens ledelse. Her er det fra venstre Nanna Bjerre Sørensen, Daniel Kruse Kennum, Anne Bisgaard Vase, Mathilde Sinding Leth-Nissen, Jonathan Uth Reng og Eldin Basic.

"Lærerne bliver nogle gange overraskede over, hvad vi siger. For eksempel kom det bag på nogle af lærerne, at mange elever føler et pres, selv om vi ikke får karakterer for vores afleveringer."

Alle kan være med i elevrådet

Elevrådet er et kapitel for sig og illustrerer den tilgang, Odder Gymnasium har til elevinvolvering.

Indtil forrige skoleår kunne hver klasse vælge to repræsentanter til elevrådet, men i en klasse ville hele otte være med. Derfor opstod ideen om at lave et åbent elevråd, men stadig så hver klasse kun har to stemmer. Sidste år var der ikke så mange med, men i år tæller elevrådet 104 elever.

"Det skal ikke være de to mest populære i klassen, som bliver valgt. Det skal være dem, der har lyst," siger Mathilde Sinding.

Louise Haahr medgiver, at det giver organisatoriske udfordringer at være så mange, men fordelene er større. Det er for eksempel nemmere at finde elever til både eksisterende og nye udvalg. Eleverne har blandt andet udvalg til oprydning, til events og til at sprede glæde.

Eleverne tager også initiativer, der påvirker undervisningen. For eksempel fik de sidste år ryddet skemaet til en samværsdag om, hvordan eleverne bør omgås hinanden. Både i klasserne til daglig, og når der er alkohol indblandet.

Et andet initiativ er at skabe en fælles forståelse med lærerne om, hvad god undervisning er. Det handler blandt andet om, i hvor god tid opgaver skal gives, så eleverne kan disponere deres tid til lektier.

"Det er en lang proces, hvor vi laver et udspil, som lærerne kommenterer på. Sådan

har det kørt frem og tilbage flere gange. Målet er, at vi får et forståelsespapir med lærerne," siger Louise Haahr.

Eleverne lever op til deres ansvar

Oplægget bærer titlen 'Fælles principper for god undervisning' og er et eksempel på, at elevrådet ikke kun arbejder med trivsel, men i stigende grad tager fat i det faglige, pointerer skolens rektor.

"Vi har haft elevernes oplæg oppe på møder i pædagogisk råd, for lærerne syntes, der var nogle knaster. For eleverne er der læring i, at de fælles principper skal fungere for alle parter, og der sker dannelse, når de lærer at indgå kompromiser," siger Anne Bisgaard Vase og understreger, at det ikke er konfliktfyldt, for elever og lærere har en

gensidig respekt omkring, at man ikke kan få opfyldt alle sine ønsker.

Eleverne oplever samarbejdet som en relation mellem voksne, vurderer pædagogisk leder Eldin Basic.

"Ifølge gymnasieskolens formål skal vi opdrage eleverne til medborgerskab, og vi oplever, at det fremmer deres lyst til at debattere, når de bliver hørt," siger han.

Odder Gymnasium havde allerede tradition for at involvere eleverne, da Anne Bisgaard Vase blev ansat som lærer i 2006, så for hende var det naturligt, at der sad elever i ansættelsesudvalget, da hun som vicerektor lagde billet ind på at blive rektor fra august i år.

"Der gik et stykke tid, før det blev offentliggjort, at jeg fik stillingen. Bagefter fortalte et par elever fra ansættelsesudvalget, at de havde haft svært ved ikke at sige, at det blev mig, men de gjorde det ikke. Vi viser eleverne tillid, og de betaler tilbage ved at leve op til det ansvar, de får," siger Anne Bisgaard Vase.

Eldin Basic trådte til som pædagogisk leder på Odder Gymnasium efter sommerferien i år efter at have været leder på to ungdomsuddannelser i Aarhus. Han er imponeret over den interesse, eleverne i Odder viser for deres skole.

"De andre skoler, jeg har været på, har klassiske elevråd, som det er svært at rekruttere til. Her er der et stort engagement, fordi medlemmerne af elevrådet indgår i et større fællesskab. Det giver selvfølgelig strukturelle udfordringer, når 104 elever skal mødes i undervisningstiden, men de vokser med opgaven og lytter, når vi siger, at de skal placere møderne i ydertimerne," siger han.

Det engagement skal skolen værne om, mener Eldin Basic. For det giver meget igen.

"Det er meget nemmere at drive skolen, når eleverne spiller med. Elevrådet rekrutterer for eksempel elever til brobygning, introduktion og tutorer, og når vi inviterer 400 udskolings elever til science-dag, underviser de sammen med engagerede lærere."

Rart at stå i kø i kantinen

Odder Gymnasium investerer løbende i elevernes engagement. Udover frokosten hver fredag støtter ledelsen elevrådet økonomisk. Skolen betalte for eksempel et bidrag til den hyttetur, elevrådet var på for nylig, hvor

eleverne arbejdede i deres udvalg, så de kan lykkes med deres arrangementer.

"Det bidrager til trivsel, at eleverne kender hinanden på tværs af klasser og årgange. Det er for eksempel rart at stå i kø i kantinen, når man kender dem, man står sammen med. Det virker alt andet lige tilbage på undervisningen, og det gør, at vores valgfag måske kører bedre end andre steder," siger Anne Bisgaard Vase.

Ledelsen er opmærksom på, at det store flertal på fire ud af fem elever ikke er med i elevrådets fællesskab. Derfor er det vigtigt, at der er andre muligheder for dem på skolen.

"Det er meget nemmere at drive skolen, når eleverne spiller med. Elevrådet rekrutterer for eksempel elever til brobygning, introduktion og tutorer."

Eldin Basic

"Vi dyrker tilknytning til skolen, så vi har lærere, som står for blandt andet talentforløb, frivillig idræt, bog- og litteraturklub og ølbrygning. Det er vigtigt for os, at vi har andre tilbud end bare undervisning, for eleverne skal føle sig tilknyttet til byens skole. Derfor skal vi være et sted, de har lyst til at være efter skoletid," siger Eldin Basic.

Elevrådet har filmklub og udvalg til fester, fredagscafe og musikcafe, som er skolens største udvalg. Tre gange pr. semester samler udvalget et par hundrede unge på en hverdagsaften. Først spiller skolens musikhold til et tema. Bagefter er der åben mikrofon, så elever, der ikke har musik, også kan synge, rappe eller læse digte op.

"De tør stille op, fordi de ved, at de ikke bliver gjort til grin, men at de andre klapper ad dem. Vi er trygge ved, at eleverne er

gode ved hinanden i klasserne, og vi prioriterer, at de også opfører sig ordentligt uden for klasselokalerne," siger Anne Bisgaard Vase.

Eleverne er med til at ændre alkoholkulturen

Anne Bisgaard Vase har talt med elevrådet om, hvad ledelsen forventer i forhold til alkohol. For eksempel betonedede hun over for elevrådets bestyrelse, at eleverne måtte drikke på hytteturen, men i begrænset omfang.

"Vi har også fortalt eleverne i festudvalget, at de skal fremme alkoholfrie aktiviteter, og at vi ikke vil have konkurrencer med alkohol som omdrejningspunkt," siger rektoren.

Inddragelse af eleverne skaber bedre betingelser for at ændre kulturen omkring alkohol til fester og fredagscafeer, vurderer hun. For eleverne spiller ind med gode løsninger og forslag til alkoholfri aktiviteter.

"Vi kommer længere, hvis vi taler med eleverne om omgangen med alkohol, end hvis vi dikterer forbud eller restriktioner ovenfra. Samtidig tager vi som ledelse gerne på os at sætte de overordnede rammer," siger Anne Bisgaard Vase.

At Odder Gymnasium vil være et samlingspunkt for eleverne, har affødt kritik. Gymnasiet er i flere sammenhænge i kommunen blevet kaldt for en hundekurv for at tegne et billede af, at skolen er et godt og trygt sted for eleverne – med fare for, at de lukker sig om sig selv.

"Kritikken går på, at det er svært at etablere fællesskaber for vores aldersgruppe i kommunen, fordi eleverne er frivillige her på skolen. Det har vi taget til os. I sidste skoleår havde vi for eksempel en innovationskampagne i 2. g om, hvordan der kan ske forbedringer i nærmiljøet. Det kan vi godt arbejde mere med at involvere vores elever i," erkender Anne Bisgaard Vase.

Der er en balance i at have et godt og stærkt elevfællesskab på skolen og samtidig være opmærksom på, at ikke alle unge i Odder er en del af dette fællesskab, tilføjer hun.

"Det kunne være spændende, hvis vi nogle gange kunne brede det gode fællesskab ud til andre unge i byen."

>

Danske elever bliver inddraget, men har sjældent reel indflydelse

Gymnasieelever bliver opdraget til at deltage i demokratiet. De bliver også inddraget i mange beslutninger. Ofte har de dog ikke reel indflydelse. Det kan virke demotiverende i forhold til at engagere sig, siger lektor Jonas Lieberkind.

Af **Mikkel Kamp**

Gymnasieelever oplever i deres skoletid, at de bliver inddraget. De deltager i diskussioner og analyser og siger, hvad de mener. Til gengæld har de fleste unge også oplevet, at inddragelsen sjældent fører til forandringer. Det fortæller Jonas Lieberkind, der er lektor på DPU og blandt andet forsker i unges aktivisme og deltagelse i demokratiet.

"I Danmark er vi gode til at være sociale og inddragende, men de unge bestemmer ikke rigtig noget. Man går meget op i, at de unge skal kende til demokratiet som generel logik, proces og værdier. Eleverne skal kende de formelle rammer, og man spørger eleverne, hvad de mener. Man lægger stor vægt på dialogen og har stort fokus på at inddrage, men den reelle indflydelse er begrænset," siger han.

Man skal altså skelne mellem inddragelse og indflydelse. Når det går langt bedre med den første end med den anden, skyldes det blandt andet, at skolerne generelt har forholdsvis lille mulighed for at lade eleverne være med til reelt at bestemme, forklarer Jonas Lieberkind.

En anden årsag er, at man ofte har en pædagogisk ambition med inddragelsen.

"Man vil indføre eleverne i, hvordan demokratiet fungerer, og lægger stor vægt på dialogen. Tanken er, at de unge endnu ikke ved, hvad der skal til, men det skal de voksne lære dem. Der er således en asymmetrisk position mellem lærer og elev. Det er naturligt i fysik, dansk eller matematik, men når asymmetrien også går ind i det politiske og i de demokratiske beslutningsprocesser, så mister eleven sin reelle indflydelse. Eleven bliver et pædagogisk subjekt i

stedet for et politisk subjekt," siger Jonas Lieberkind.

Indflydelse skaber engagement

På flere gymnasier har eleverne dog reel indflydelse. Det gør en forskel, fortæller Jonas Lieberkind.

"Her er erfaringen, at når eleverne får mere reel indflydelse, så bliver de også mere motiverede for at engagere sig. Det er også, hvad den internationale forskning på området viser."

Det sker dog ikke fra den ene dag til den anden.

"Det tager tid. Man skal skabe en kultur, hvor eleverne ved, at de får indflydelse og er en del af skolernes demokratiske beslutningsprocesser. De skal have en oplevelse af, at de kan flytte noget med deres engagement, og at deres holdninger og erfaringer har værdi for skolen. Det er ofte uklart for eleverne, hvor de har indflydelse, og hvor de ikke har det. Det kan virke noget diffust. Det kan man arbejde med at tydeliggøre. Det er vigtigt ikke at stikke eleverne blå i øjnene," siger lektoren.

Samtidig skal uddannelsesinstitutionerne være opmærksomme på, hvem og hvordan de vil give indflydelse.

"Uddannelseslogikken er ofte, at man vil inddrage alle elever, men det er ikke alle, der har lyst til det. Når eleverne har reel indflydelse, er det som i det øvrige samfund langt fra alle, der har noget at skulle have sagt. Nogen vil måske bare gå på skolen uden at engagere sig, men hvis de er med til at vælge deres kammerater til elevråd eller andet, er de repræsenteret. Det er afgørende, at alle føler sig som et led i den kæde og som en del af en demokratisk kultur," siger Jonas Lieberkind.

Elever repræsenterer ny viden

Når eleverne får reel indflydelse, kan det give et vigtigt perspektiv til beslutninger og overvejelser på en skole.

"Eleverne repræsenterer grundlæggende viden og andre erfaringer, som de voksne ikke har. Det kan være enormt nyttigt for gymnasierne, hvis man i stedet for kun at tænke elever som nogen, der skal uddannes, også tænker på dem som nogen, der har viden, erfaringer og et perspektiv, gymnasierne har brug for, hvis vi ikke kun tænker dem som pædagogiske subjekter, men også som politiske," siger Jonas Lieberkind.

Han peger på, at eleverne i dag er engagerede i samfundet, men de er det generelt på en anden måde end de ældre generationer.

"Kampen om de sociale forandringer har flyttet sig. Det er måske ikke nødvendigvis i elevrådet, de unge engagerer sig. Det betyder ikke, at de ikke vil ændre verden. Det gør de i høj grad i deres helt nære liv og uden for de formaliserede rammer. De forholder sig til sig selv og andre på en helt anden måde, end vi gjorde. De er moralske og har for eksempel behov for at korrigere og udfordre andre, der ikke taler respektfuldt om andre mennesker. Det kan være deres familie, venner eller lærere. De passer på hinanden og på, hvordan vi taler om hinanden, og har i øvrigt også respekt for deres lærer. De forventer så til gengæld også, at det er gengældt," siger Jonas Lieberkind. ●

Jonas Lieberkind er lektor på DPU. Han forsker blandt andet i unges aktivisme og deltagelse i demokratiet.

”Jeg oplever, at mine ideer har stor værdi for skolen. Det giver mig glæde, et klap på skulderen, venner og fællesskab. Det tager selvfølgelig tid at involvere sig, men det er det værd.”

Mathilde Sinding

Eleverne kan ikke ændre på fag og studieretninger, men de har været med til at skabe en fælles forståelse af lektier, så de ikke får fem afleveringer på en uge.

Eleverne har reel indflydelse

Når eleverne i Odder kommer med deres mening, har de også reel indflydelse, mener både ledelse og elever.

”Der var ikke elever med til min ansættelsessamtale, men jeg skulle gøre rede for, hvordan jeg ville implementere deres oplæg til fælles principper for undervisningen. Det handler både om skoledagens tilrettelæggelse, skriftlige opgaver og elevernes forventninger til sig selv. Det kan godt være, at de ikke får alle deres ideer med i det endelige forståelsespapir, men de vil opleve, at vi har lyttet til dem på nogle punkter,” siger Eldin Basic.

Sidste års samværsdag er et andet eksempel på, at eleverne har reel indflydelse, tilføjer Anne Bisgaard Vase.

”Vi ryddede skemaet for at komme eleverne i møde, og vi hjalp dem med at tilrettelægge dagen, så de kunne lykkes

med den. Jeg tror, eleverne er bevidste om deres indflydelse. Da de for nylig kom hjem fra kursus hos Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, fortalte de, at andre steder får eleverne ikke lov til at være så meget med som hos os.”

Louise Haahr og Mathilde Sinding er enige.

”Vi kan bare tage det forståelsespapir om undervisningen, vi er ved at formulere. Vi laver et oplæg til lærerne, som de retter til, og så forholder vi os til det. Ledelsen tager os ikke bare med, fordi den skal. Den gør det, fordi vi kommer med andre perspektiver end lærerne,” siger Mathilde Sinding.

Ledelsen er oprigtigt interesseret i elevernes meninger, oplever Louise Haahr.

”Der kan være ting, vi diskuterer, men vi har hele tiden samme mål: At Odder Gymnasium skal være mere end bare en

skole. Det skal være vores skole og fællesskab,” siger forpersonen fra elevrådet.

Indflydelsen sikrer, at eleverne får et personligt udbytte af at involvere sig.

”At vi bliver taget seriøst, får mig til at tænke over, hvad der fungerer og ikke fungerer på skolen. Det giver medejerskab, at jeg er med til at gøre en forskel, og jeg får energi til undervisningen af vores elevrådsmøder, fordi de ofte er fyldt af engagement,” siger Louise Haahr.

Mathilde Sinding føler, at hun er med i et fællesskab, når hun møder elever på tværs af klasser og årgange.

”Jeg oplever, at mine ideer har stor værdi for skolen. Det giver mig glæde, et klap på skulderen, venner og fællesskab. Det tager selvfølgelig tid at involvere sig, men det er det værd,” siger hun.

Der er dog en grænse for elevernes indflydelse.

”Vi kan ikke ændre på fag og studieretninger, men vi er alligevel med til at lave en fælles forståelse af lektier, så vi ikke får fem afleveringer på en uge,” siger Louise Haahr.

Der er en naturlig grænse for elevernes indflydelse, tilføjer Anne Bisgaard Vase. Hun peger på, at de ikke er med til alle møder i pædagogisk råd, for der skal også være plads til, at lærerne kan diskutere frit.

”Eleverne deltager, når det er relevant.

Lærerne vil gerne høre elevernes stemme om for eksempel vores visioner, for det giver anledning til at tale med dem på en anden måde end i den daglige undervisning. Det er vigtigt, at der ikke bliver modstand mellem elever og lærere, så begge parter skal opleve, at vi har samme interesser,” siger rektoren.

Der skal meget til, før ledelsen aflyser fredagsfrokosten med elevrådets bestyrelse.

”Hvis jeg er på skolen, spiser vi frokost sammen. Det tager jeg lige så alvorligt som alle andre møder. Frokosten ligger også i elevernes skema, så hvis jeg er forhindret en fredag, flytter vi mødet til torsdag eller mandag. Det forpligter at spise frokost med os. Eleverne skal have noget med. Så skal vi nok tage det alvorligt og prioritere det,” siger Anne Bisgaard Vase. ●

Læs mere på gymnasieforskning.dk

Ungdomsprofil 2020 – Gentofte Kommune: Katrine Thea Pløger Nielsen & Arnt Louw.

FOTO: JENS HASSE

Få personlig og professionel udvikling indenfor pædagogik, didaktik og ledelse og få udvidet dit faglige netværk med masteruddannelsen i gymnasiepædagogik.

Undervisningen giver de masterstuderende overblik og viden på et teoretisk og forskningsbaseret niveau, og deltagerne får viden og færdigheder, som kan bruges praktisk på skolen.

**Gymnasiepædagogik
- didaktik eller ledelse**

MASTER

**Tilmeldingsfrist:
1. juni 2023**

**Uddannelsesstart:
august 2023**

SDU
INSTITUT FOR
KULTURVÆDSEL

Læs mere på www.sdu.dk/mig

Du kan mere med en master...